

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Soluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

ex connotato, sed ex directo significato: sic etiam pronomen demonstrativum non demonstrat connotatum, sed directum significatum, & ita dicitur hic homo, non quia sit in hoc supposito; sed quia sit hac natura in hoc, vel alio supposito: atque idcirco dicimus hunc numero Deū, demonstrantes naturam, non personas: nam si eas demonstraremus, non diceretur hic Deus, qui erat, & demonstrabatur ante revelationem mysterij, quando de tribus personis non constabat, quod est ablatum: ergo, cum vox, *Deus*, & *hic Deus*, quæ sunt nomina concreta Deitatis, idem omnino significet facta revelatione mysterij tertium personarum, sequitur ante revelationem concreta illa nomina non connotasse hanc & illam personam singularem, sed personam in universum; eademque ratio erit omnium aliorum: mutato enim connotato, mutatur etiam nominis significatio; nec potest dici idem esse, quod nomine significatur, quando facta est mutatio in connotato. Quo fit, ut concretum Deitatis sit prius cogitatione nostra, quam persona, eo genere prioritas quo universale, ut animal, dicitur esse prius particulari, scilicet homine: de quo Arist. in predicamentis, capite de modis prioris. Recte igitur intelligimus hunc Deum, antequam hanc illam personam Trinitatis cogitemus. Connotatum autem esse commune non obstat, quo minus nomen *Deus*, aut nomen, *hic Deus*, vel *hic homo*, singulare sit. Nomen enim dicitur singulare ex directo significato, non ex connotato: tamen si ad syllogismum expositivum conficiendum aptum medium non sit, ut notavimus disput. 123. cap. 3. atque hinc constat aliter à nobis concretum Deitatis assignari, quam à Caietano, & ab aliis Thomistis.

Quarto eodem modo sequitur, dari individuum humanitatis, & cuiusque naturæ, quod in cogitatione nostra sit prius personis. Quia concreta aliarum naturarum eodem modo significantur cum connotatione suppositi, non in singulari, sed in universum, sicut concretum Deitatis: eadem enim omnium est ratio: ergo concretum, sicut quid commune ex parte connotati, præcedit consideratione nostra personas. Et ita, si una humanitas à tribus personis assumeretur, eodē prorsus modo demonstraretur concretum humanitatis, & diceretur hunc hominem, non ostensa hac vel illa persona singulari, sicut ostendimus concretum Deitatis, non demonstrata persona singulari.

CAPVT III.

Soluantur argumenta primæ sententiæ.

Omissis rationibus Caiet. quæ, ut 1.2. ca. vidimus, solum probant, dari concretum deitatis prius personis consideratione nostra, non eodem modo, quo ille contendit: sed ut præcedenti cap. explicatum est: Superest solum, ut diluamus argumenta, quæ pro sententiâ Durandi & Henrici 1. cap. allata sunt. Ad primum ex authoritate S. Thom. Damasc. & Nicetæ, qui nomen concretum, *Deus*, vel *homo*, interpretantur his nominibus, *Habens deitatem*, vel *habens humanitatem*, respondeo, hæc duo non esse eiusdem significationis, *Deus*, & *habens deitatem*, & de aliis concretis substantiis idem sentio. Nam, ut sequenti disput. dicemus, multa sequerentur absurda in modo lo-

Vasquez in 1. p. Tom. 2.

quendi de mysterio Trinitatis. Diceremus enim esse tres deos, quia sunt tres habentes deitatem, & sequeretur, Deum generare alium Deum, quia habens deitatem generat alium habentem deitatem: cumque fateatur S. Thom. art. 3. huius quæst. ad 3. *S. Thom.* non esse dicendos tres Deos, quamvis dicantur tres habentes deitatem, quia habens deitatem significat adiectivum, Deus autem substantivum; concedit plane illa duo nomina non significare idem eodem modo, quemadmodum adiectivum & substantivum nunquam sunt eiusdem significationis. Ergo cum patres illi dixerunt, Deum esse habentem deitatem, non putant modum significandi omnino æqualem esse utriusque; sed id dixerunt, ut ostenderent non licere vocem deitatis abstrahere usurpare pro persona, hoc est, de illa non prædicari, quæ de persona dicuntur, quia abstracta intelligitur: at vero quia nomen Dei, in quavis persona collocatur, de illo dicitur, quod de persona enunciamus: quia naturam significat coniunctam personis. Inquit itaque Damascenus, ex quo Nicetas id ipsum desumpsit. *At Dei vocabulum & natura communitatem significat, & in vnaquaque persona aque collocatur, quemadmodum & homo: Deus enim uest, qui diuina natura præditus est, & homo, qui humana; ac si diceret, ideo collocatur nomen, Deus, in quavis persona, hoc est, de illo dicitur, quod de quavis persona enunciamus, quia is, qui diuina natura præditus est, Deus est.* Quare non exponit concretum, *Deus*, per habens deitatem, neque de habente deitatem prædicat Deum, ut rursus de Deo enuntiet, quæ personæ conveniunt. Propositio igitur Damasceni, quasi per conuersionem intelligenda est. Cum vero dicitur in argumento nomen, *Deus*, esse nomen suppositi, plane negari debet: sed dicendum est, esse nomen naturæ connotans suppositum, nec solum dicimus non dari commune suppositum, sed etiam commune illud concretum non posse recte appellari semisuppositum, vel semipersonam, ut contra Caiet. cap. 1. notavi.

Ad secundum concedimus, dari etiam individuum concretum humanitatis, sicut etiam deitatis: ex hoc tamen non sequi fuisse hominem assumptum à Deo. Nam licet homo præcedat cogitatione nostra hoc & illud suppositum particulare: tamen non antecedit suppositum in genere. Quare si antequam à verbo assumeretur humanitas, iam intelligeretur homo, intelligeretur humanitas in aliquo supposito: sed in nullo supposito potest intelligi, quæ in nullo alio fuit, nec mansit, quam in diuino: ergo Christus non assumpsit hominem, quādoquidem naturam solum assumpsit, quæ antea non potuit aliquo modo supposita cogitari. Quod si assumeret naturam antea suppositam vel propria, vel aliqua alia diuina persona, non diceretur assumere hominem: quia illam non terminaret, quatenus suppositam alio supposito, sed solum quatenus humanitas esset, ut late in 3. p. q. 4. art. 3. ostendimus.

Ad tertium concedimus libenter eodem modo concretum spiratoris, sicut Dei, non sicut constituitur à Gabriele, quem retulimus disput. 149. cap. 4. id namque asserit constitui ex essentia, & spiratione actiua, veluti ex proprietate contrahente: sed eodem modo, quo individuum deitatis concessimus, nempe, ut spirator sit natura cum proprietate communi spirandi, connotando suppo-

Y 4 lita

sita in obliquo. Et quia spiritus per se procedit à patre & filio, ut à duobus spiratibus, quia est mutus amor, ideo concretum spiratoris cōnotabit duo supposita, non hoc, aut illud particulare. Quare si in aliis duabus esset personis eadem numero natura & proprietates, idem omnino esset spirator: quia concretum hoc, visus significationis, non exprimit hanc, vel illam personam: cum hoc tamen dicendum est paternitatem & filiationem per se spectare ad productionem Spiritus sancti, quia sunt per se obiecta talis dilectionis, qua procedit Spiritus sanctus.

CAPVT IV.

Quaratione dicere possumus, Hic Deus est hic Deus.

Quid sentiat
Canariensis
de hac propo-
sitione.

CAnariensis in 3. par. comment. presentis art. non bene perfecta significatione huius nominis concreti, Deus, censet hanc propositionem, Hic Deus est hic Deus, nec esse absolute negandam, nec absolute concedendam; sed adhibita distinctione negari, & concedi posse: ne si eam absolute concedamus, adstruere videamur errorem Gentilium asserentium plures Deos, neutem absolute eam negantes, cum Sabellio personas confundere videamur. Nam quidam incaute dicebant esse concedendam, alij vero negandam, ostendendo patrem ex parte subiecti, & filium, vel aliam personam ex parte prædicati. Vel igitur sensus est, inquit Canariensis, Pater qui est Deus, est filius, qui est Deus, & hoc modo putat esse negandam: vel sensus est pater, & filius sunt idem Deus, & sic omnino concedendam esse. Idem sentit de hac propositione, Deus generans est deus genitus. Nam si reddat hunc sensum, Pater, qui generat, est filius, qui est genitus, est falsa propositio: si vero sit sensus, Pater generans & filius genitus sunt idem deus, est vera: idem de hac, Hic spirator est hic spirator, respectu patris & filij; & de hac, Hic homo est hic homo, si una humanitas in tribus esset personis.

Si pronomen
hic afficiat
concre- tum
Deus, & non
ponatur ap-
positiue, est
vera propo-
sitiō, hic Deus
est hic Deus.

Ego vero existimo planum esse sensum prædicatæ propositionis, si recte tenemus significatum huius concreti, Deus: cum enim non possit directe significare personam, nisi terminus notionalis ei addatur, erit vera propositio, Hic deus est hic deus, si nomen, Deus, afficiatur pronomine, hic, & non ponatur appositivè, ut grammatici loquuntur. Nam ut supra diximus quemadmodum nomina numeralia sequuntur unitatem, aut multitudinem formæ; eo quod his concretis naturarum substantiis forma solum directe significatur, & ideo ubi est una forma & natura ut in Deo, non possunt cōiungi nomina multitudinis, sed singularia: ita etiam pronomen demonstrativum, hic, non potest demonstrare personas (hæ namque non significantur eo nomine, sed cōnotantur) verum demonstrat naturam, & concretum deitatis, quod cum unicum sit, semper vel à parte prædicati, vel à parte subiecti, eundem Deum demonstrat. Erit igitur vera, & non distinguenda, ut Canariensis distinguit, illa propositio, Hic Deus est hic Deus, & falso dicitur, posse demonstrari Patrem ex parte subiecti, filium ex parte prædicati, vel contra: nam si hoc verum esset, & dicere possemus, Hic Deus non est hic Deus, sequeretur esse alium, & alium Deum, ac proinde duos Deos, quorum unus non esset alius. Deinde diceremus, Hi dii sunt pater, & filius,

de quibus deceremus, Hic Deus non est Deus, quæ plane sunt absurda, & contra legittimam vocis significationem.

Hoc tamen dixi esse intelligendum, cum pronomen, hic, afficiat nomen, deus. Nam si deus, appositivè ponatur: ut sit sensus, Hic, qui est Deus, est hic, qui est Deus, neganda esset propositio. si ex parte subiecti demonstraret filium, & ex parte prædicati demonstraret patrem. Hic, enim absolute positum demonstrat suppositum iuxta regulas traditas disput. 155. cap. 6. Deinde nomen, deus, appositivè idem significat, ac si dicas, qui est Deus, hic autem sensus ille factus est, & negans propositio vera: ac si diceremus, filius, qui est Deus, non est pater, qui est Deus. Sed hic sensus non est communis, & ex modo prolatis & positionis punctis discerni debet. Idem omnino sentendum de hac propositione, Hic spirator est spirator: datur enim individuum spiritoris, ut præcedenti cap. dicebamus.

Denique eadem proportionem dicendum est de illa propositione, Deus genitrus est deus generans: aut enim vox, genitus, ponitur appositivè, & est verus sensus enim est, deus, qui est genitus, est deus, qui est generans: cum enim sit unus Deus, qui simul est genitus & generans, recte dicitur, Deus, qui est genitus est Deus, qui est generans: neque enim est alius deus, qui sit genitus, & alius deus, qui sit generans: sit vero non ponitur appositivè, ut illa, genitus, & vox, generans, est falsa propositio: dicuntur illæ voces afficiant terminum, deus, ut faciant supponi pro patre, & filio: termini enim notionales additi essentialibus aliquando faciunt eos supponi pro persona, ut sequenti disput. patet. Sed non eodem modo iudicandum est de hac propositione, Generans deus est genitus deus, quia siue nomen, deus, ponatur appositivè, siue afficiatur vocibus, semper est falsa. Siue enim dicas, generans deus est genitus deus, hoc est, pater est filius: siue generas seu pater, qui est Deus, est genitus, seu filius, qui est Deus, semper est falsa enuntiatio.

At obiciat nobis aliquis Anselm. qui epistolam de incarnatione verbi cap. 6. docet, cum dicitur, Hic homo, aut, iste homo, iam ostendi personam: licet cum lapsum nomine proprio nominatur, Christus, aut, Petrus: ergo similiter, cum dicitur, Hic deus, iam demonstratur persona ac proinde possemus varias personas hoc nomine ostendere, sicut hoc nomine, hic homo, ut una de aliis non prædicaretur, quemadmodum si diceremus, hic homo, ostendo Petro, non est hic homo, ostendo Ioanne. Respondeo Anselmum illud solum docuisse, ut assignaret discrimen inter nomina universalialia, ut homo, & singularia, ut hic homo: quia universalialia non possunt vltimo modo huius personæ, singularia vero, ut hic homo, cum demonstrant naturam contractam, demonstrant eam in supposito, non quod directe suppositum ostendat.

DISPUTATIO CLVII.

Quæ harum propositionum, Deus generat, Deus non generat, sit vera, & quæ sit falsa.

Quaratione antiquiores Scholastici affirmantem propositionem dicant esse veram. cap. 1.
Propositionem negantem esse veram consentiant contrarietate
Nominales. cap. 2.